

Varga Ilona

Joka X.

(részletek)

A falubíró tévedése

A bíró úr gyógyulásba kezdett. Egyrészt mert a Mamó által küldött gyógyfüvek mégiscsak hatottak, másrészt mert a bíró maga is hitt az erejükben. Könnyen jár az ember lába, ha a maga táncát járja – tartja egy beás mondás. Gyorsan gyógyult, mert gyógyulni akart. Minden gonosz gondolatot kiséprűzött magából. Úgy kezdődött, hogy először az a sejtés vert egyre mélyebb gyökeret benne, hogy az az idegen cigány nő önmaga nem tudhatta, hogy ő nem jár templomba. Ha pedig nem tudta, az égi magasságból kaphat rá utasítást, s valaki más szólt rajta keresztül. Előbb úgy gondolta, hogy talán maga az Úristen, később azonban belátta, hogy legföljebb csak jóangyala lehetett. Az Úr aligha fecsérelné egy ilyen szívtelen és rideg emberre az idejét, mint ő. Bizony, hogy szívtelen (de minnek is szépíti: kegyetlen – ahogy az öregasszony üzenté). Kegyetlen és kíméletlen. Erre azon közben jött rá, hogy a tizenhét megteendő emberséges tétén járt az esze. Gondolkodott és számolt. Száznál is több esetet tudott felidézni, melynek során szörnyen igaztalanul bánt valakivel. (Akikkel csak nagyon otrombán, gorombán, azokat eleve kiostálta, de sokakról meg is feledkezett.) Nemcsak Bötönyén, más helyeken is hagyott a maga nyomán sérelmeket. Olyanokat is, amik jóvátehetetlenek, mert akik elszenvetkék, már örök álmukat alusszák. Megrettent saját magától. Hát milyen ember ő, hogy észre sem vette, mennyire visszataszítóan viselkedik? Már-már kételkedni kezdett, hogy megérdemli-e egyáltalán az égi kegyelmet, amikor újabb esemény erősítette meg reményeit.

Sógornője érkezett a házába. A felesége nagyon megszeppent, amikor betoppant, bíró ugyanis sok évvel korábban kitiltotta közös otthonukból a hűgát. Előbb csak a férjét, mondván, hogy folytonos részegségével aláássa tekintélyét, köznevetség tárgyává teszi. Attól fogva csak a hűga térhetett be hozzájuk, azután már ő sem, mert a hitese ura védelmére kelt.

– Bálintom tényleg sokszor néz a pohár fenekére, én is szégyenkezem miatta, de a férjem. És ő másnapra mindig kijózanodik. Te viszont, Gedeon másnapra is gonosz maradsz! Ne hidd, hogy nem hallom a dolgaidat. Miattad épp úgy szégyellem magam.

Ezek után a bíró habzó szájjal kergette ki. És többé ő sem jöhetett. Mi több, feleségét is eltiltotta attól, hogy a testvérhűgát látogassa. Bár elérhető távolságban laktak, mégis csak levelezve tarthattak kapcsolatot. Örzse most azonban megint itt volt, mert nővére a legutóbbi levélben megírta, hogy az ura szinte már a végét járja. Úgy gondolta, hogy nővérét az összeroppanás határán fogja viszontlátni. A konyha szegletében beszélgetve azonban megtudta, hogy a beteg állapota jelentősen javult. Éppen menni készült, hogy bajt ne hozzon nővére fejére, amikor Mariska jelentette, hogy a bíró hivatja a vendéget. Szegény Örzse előbb halottsápadt lett, majd pipacspirosra változott. Leteremtésre, veszekeedésre számított, de meglepetés érte.

– Ül le, Örzse! Köszönöm, hogy aggódtál értem... Hogy annak ellenére idejöttél, hogy...

Sógornője azonban nem engedte végigmondani azt, amire készült. Megkönnyebbülten vágott közbe:

– Örülök, Gedeon, hogy már jobban vagy. Őszintén örülök – adott még nagyobb nyomatékot a szavainak.

– Bocsánatot szeretnék kérni tőled. Khm-khm. Alighanem igazad volt velem kapcsolatban... Bocsánatot szeretnék kérni, de nem igazán tudom, hogyan kell.

Örzse megint a szavába vágott.

– Hát így! Pontosan így. Ne is fáraszd magad velem... Azt hittem, hogy úgy fekszel a sírba, hogy ezt sosem hallok tőled. Panka írta, hogy a halálodon vagy. Valójában őhózzá jöttem, hogy erőt adjak neki. Mondta is, látom is, most már nem oly nagy a baj. Már megyek is, ha úgy akarod.

– De hisz épp az imént kértem bocsánatot! Jöhetsz bármikor és maradhatsz, amíg csak akarsz.

– És ugye a Bálintom is? Képzeld, egészen megváltozott.

Mivel a bíró néma maradt, gyorsan folytatta.

– Egyszer egy cigány férfi hozta haza az egyik kocsmaházból. Balit ugyanis megint eszméletlenül itatták a cimborái. Aznap mégsem tudták teljesen kizsebelni, mert előbb került haza annál. Az a cigány papírt íratott mindarról, amit a zsebében és a tárcájában talált. Pontosabban ő írta, csak tanúkkal is alákeresztette... Mert, hogy ez a csuda cigány még írni is tud... és nagyon becsületes. Pénzt se fogadott el.

A bíró máskor azonnal a szavába vágott volna, hogy becsületes cigány márpedig nincs. Most azonban a „pénzt sem fogadott el” – torkán akasztotta a szót. Felcsillanó érdeklődéssel hallgatta tovább az elszabadult fellelkesült szóáradatot.

– És ne hidd, hogy kérkedik ám a betűvető tudománnyal! Szinte bocsánatot kért érte, hogy engem meg ne bántson. Azt mondta, pusztán szerencsés volt, hogy megtanulhatta... Amikor legközelebb összevetődött az én hites urammal, nagyon a lelkére beszélt. Bali sírva kért tőlem bocsánatot, azért ahogy velem bánt. Képzeld még szerelmet is vallott nekem! Azt mondta, hogy ez a cigány döbbsentette rá, hogy valójában mennyire szeret. Elmesélte, hogy mit és hogyan tette szóvá az állandósult részegségeit. Megrendítően szép szavakkal szólt hozzá. Bálintom szerint soha, senki ilyen szeretettel, ennyire féltőn-óvón nem figyelmeztette. Az én uram teljesen elképedt, még napok múlva is elsápadva bizonygatta: olyan volt, mintha egy angyal hangján szólt volna. Szent esküvést tett előttem, hogy többé a lábát se teszi be az italmérésekbe. És tartja a szavát. Nem ment kocsmába azóta. Pálinka még otthon sem járja a gigáját. Bort is csak akkor hörpöl, ha én kínálok, ám akkor is csak módjával. Hálát mondok minden nap ezért a változásért, és hajlok rá, hogy tényleg az őrangyala jelent meg Joka cigány képében.

Bötönye falubírója egy hatalmasat, de boldogot nyögött a cigány neve hallatán. Azt a feltevést látta igazolva, ami benne még csak kételyesen munkált. Jokáról Örzse és a férje is meggyőződéssel állítja: angyal szólhatott általa. Ha pedig így van, neki is igaza lehet, hogy a Joka-fajta öregaszony által is az égiek szólnak... Fölzokogott efölötti örömeiben.

Felesége, Panka, az ajtófélfánál állt. Örzse hamarabb ért oda, mint ő. Hogy kendőjével letörölje a bíró gyöngyöző homlokát és a szeme sarkából legördülő könnyeket.

– Bocsáss meg nekem! – nézett lágyan a mennyezet felé.

– De hiszen már megbocsátottam. Mondtam, hogy jól csináltad – felelte Örzse.

– Lehet, hogy ez már nekem szólt – vette át helyét Panka, aggodalmasan kezébe szorítva férje jobbát.

Kis idő múlva, amikor a bíró megnyugodott, Örzséhez fordult:

– De hiszen te Varkocsáról nem jöhettél gyalog! Talán bizony Bálint hozott idáig?

– Bizony ő!

– És mikorra jön vissza érted?

– Itt vár a szekéren, a szomszéd utcavégen. Ne félj, nem látják!

– Hát szólj neki! Panka, nyitass kaput! Jöjjön be szekerestől! Beszélni akarok vele is... Egy fuvarral is megkínálnám.

Bálintot úgy kellett Örsének a betegágyas szobába húznia. Ódzkodott a belépéstől, mert félt, hogy hamar fogyó béketúrásával, nem fog lenyelni egy esetleges sértést. Nem akarta rögtön elrontani azt, ami végre jó felé indult.

A bíró épp valami leveleket rágcsált. Elég szívósak voltak, nehezen ment. A kezével türelemre intett és hellyel kínálta a rég nem látott rokont. Azután vele is elmondatta ugyanazt a történetet, majd erősen megdicsérte szeszemisszaságát. Sokat faggatta Joka családjáról, hiszen a hosszú közös utakon, sok mindent elkotyoghatott. Kétség nem fért hozzá – bár kevésszer találkozott vele – Bálint barátjaként tekint a cigányra. Számára is egyre rokonszenvesebb lett az az erdei cigány család.

– Nagyon goromba és igazságtalan voltam vele... – kezdett bele egy önmarcangoló vallomásba, majd észbekapott módosított némileg a mondandóján. – Vele *is...* nagyon goromba és igazságtalan voltam. Kért tőlem valamit. Nem hallgattam meg, kidobtam. Be akart költözni Bötönyére... Féltettem tőlük Bötönyét. Örszéddel pont olyan barátsággal szóltok róla, mint az írnom és az erdőkerülő... Ő még a lemondásával és feljelentésemmel is megfenyegetett a védelmében. Meghozattam a jelentéseiket, s tüzetesen elolvastam. Velük is méltánytalanul bántam. Igazat szóltak, védve Jokát. Mondd, Bálint! Te kezeskednél érte?

– Hogy a viharba ne?!

– Akkor pedig értesíteni fogom, hogy ha képes házhoz vagy házhelyhez jutni a faluban, megkapja az engedélyt... Én hivatalomnál és jelenlegi állapotomnál fogva nem kérdezősködhetem. Eladó házról, telekről pedig nem tudok. Járj te körbe, segíts neki, de mond meg mindenütt, hogy cigányok, és hogy milyen jó emberek! Nehogy utána kellemetlenkedjenek a szomszédjai.

Bálint már rögtön másnap nyakába vette a falut. Az alvég legszélső házánál kezdte az érdeklődést. A romos házhely iránt is érdeklődött. Nagy öröme nem is kellett tovább kutakodnia. Megtudta, hogy lakatlan, és van ugyan gazdája, de hogy él-e, hal-e azt nem tudják. Egy öreg cigány halála óta – aki lakta – a faluvezetés hiába kereste az örökös: Sárközi Jokát. Nagyot dobbant ezt hallván a szekeres szíve, hiszen úgy tudta, hogy barátjának pontosan ez a neve. Ilyen csoda csak nem esik meg? Aztán ahogy tovább kérdezősködött, kiderült: a nevükön túl, nem lehetnek azonosak. Az ő barátja nem itt született, és a szülei is egyszerre haltak meg. A legközelebbi szomszédoknak nagy félve hozta szóba, hogy neki is van egy Joka nevű cigány ismerőse. És voltaképpen ő venné meg, vagy bérelné ki a faluvégi telket. Alaposan végig gondolt mindent. Jó előre eltervezte, hogy miképp, miféle érvekkel, milyen sorrendben fogja győzködni a helybelieket. Kicsit csalódott is, hogy nem volt szükség ékesszólására. A legközelebbi szomszédal, Márton gazdával, a tudálékos Ferkóval, majd a kissé bizonytalanabb Pesta szomszédal is ugyanúgy járt. Épp csak belekezdhetett a dicsérő, megnyugtató – a cigány szomszédtól való félelmeket oszlató – mondataiba, tüstént szavába vágta. Kiderült, hogy ők bizony személyesen ismerik azt a Jokát, s különösen Ferkó, de a Márton gazda is azon nyomban dicséretét zengte. Derekas, dolgos embernek látták és láttatták. A villámsújtotta fa kivágásának és személyes közreműködésüknek is háromféle változatát hallhatta. Természetesen mindegyikben az éppen szóló került legközelebb a cigányhoz, és ő segítette leginkább a munkáját. Abban viszont egybehangzó volt az, amit állítottak: őket bizony nem zavarná, ha valaki végre rendbe tenné a gazfelverte patkánytanyát. Joka pedig szerintük tisztességes ember. (Háromjuk közül csak Pesta tette hozzá, hogy „noha cigány”). Ha szegénynek jobb házhelyre és telekre nem futja, ők ugyan nem keresztezik a szándékát. Jöjjön, ha jönne! – mondták. Eddig is cigány lakott ott. Az öreg Sárközivel sem volt semmi bajuk.

Bálint tehát örömmel vitte a hírt: megtalálta a megfelelő telket. Elmesélte melyik az, s azt is, hogy a szomszédok mennyi jót mondtak Jokáról.

– Sajnos az a telek nem adható el, mert bármikor előkerülhet az örökös. Ezért csak árendába lehet adni. A földbérlésért járó összegeket pedig a hivatalnak kell őriznie, hogy az igazi tulajdonosnak adja, ha valaha is előjön az ismeretlenségből... Szerinted lehet elég jövedelme, hogy rendszeresen fizesse?

– Nagyfáskán legutóbb szép pénzre tett szert. Nagyon kapós volt az áruja. Tyúkokat vett volna, de nem sikerült. A segítségem várja. Az a pénze még bizonyosan megvan. Hogy rendszeresen ilyen sok pénzhez jutna, az viszont kizárható.

– Gondolkodjunk, Bali! Ha úgy vesszük, egy olyan telek árendáját, amit bármikor visszavehetnek, nem lehet túl magasra szabni. Vet bele az ember valamit, de sosem lehet bizonyos, hogy maga arathatja le. Nem igaz?

– De az!

– Másfelől, ha újjáépíti a házromot, akkor, ha a tulajdonos előkerül, egy ép épületet kap. Az építés költségeit tehát le kell vonni a bérleti díjból. Ugye?

– Feltétlenül.

– Ha viszont, ha négy-öt év múlva sem kerül elő az örökös, akkor végrendelet híján az állam birtokába kerül a földterület. Az állam birtokába és a falu kezelésébe. Amennyiben úgy is a falu nyakába szakad majd, érdemesebb addig is karba helyezni, karbantartani, helyrehozni. Nos, nincs igazam?

– De. Hogyne.

– Akkor pedig az is megéri a falunak, hogy esetleg bízson meg egy- valakit a terület gondozásával. Javítson ki mindent rajta és éjjel-nappal őrizze! Ebben az esetben a falu termeltet a földön ezt-azt. Tartat rajta ilyen-olyan állatot. Azokat persze rendre pénzzé teszi. A bevétel a falut gazdagítja. Ugyebár?

– Persze... Gondolom.

– A terményért és állatokért kapott összeg egy része nyilván azt illeti, aki dolgozik vele. Hát nem?

– Hát de!

– Az a legcélszerűbb, ha a kinevezett gondnokot és családját bízunk meg ezzel a feladattal. Ha pedig ezt tesszük, talán még azt is mondhatjuk, hogy a gondnok lakása szolgálati lak. Azért pedig köztudomású, hogy nem kell fizetni, hiszen az nem azé az emberé. Mindig azé, aki a gondnoki állást betölti. Így van vagy nincs így?

– Hát azt hiszem...

– Na, ugye!? – mondta a bíró elégedetten. – Akkor így lesz, ahogy most kitárgyaltuk... Hanem, Bali, nem is tudtam, hogy veled ilyen jól lehet beszélgetni. Sokkal okosabb vagy, mint gondoltam.

Miután elbúcsúztak, töprengett még egy darabig. A fájdalmak napról napra enyhültek, így több ideje maradt erre is.

– Megvan az első megsegített család – gondolta örömmel. – De nehéz! De nehéz ez! – gondolta rögvest utána. – Mindegy, már csak tizenhat van hátra. Egy már megvan.

Ezzel a jóleső gondolattal szenderült délutáni gyógyító álmába. Pedig tévedett. Azzal, hogy békét teremtett magában, nemcsak Jokáékkal, de saját családjával, így magamagával is jót tett.

Egy őszinte válasz

Legtöbbször a legnagyobb örömet és boldogságot hozó nap is pont úgy köszönt az emberre, mint bármely másik reggel. Az erdő mélyén élő cigány családnál azonban ez a korai napszak is másként indult, mint ahogyan szokott.

Kezdődött azzal, hogy Mamó, ébredése után nem tudott rendes helyre ülni, mert lócájának híre-hamva sem volt. Joka kivételével mindenki kutatta. El nem tudták képzelni, hogy hová lett. El nem lophatták, mert azt Koma úgysem hagyta volna. Meg kinek is kellene annyira egy rönkökből és deszkadarabokból összeácsolt ülőalkalmatosság, hogy ilyen kalandra vállalkozna érte? Azt gondolták tehát, hogy csakis a távol levő Janó tehette más helyre még pirkadatkor. Szokás szerint olyankor szokott fát vágni vagy fűrészelni valahol. Többnyire a kunyhóig hallatszott messziről ilyenkor, ahogyan kalapál, fejszét forgat. Most azonban nem hallatszott semmiféle zaj, a madarak éneke áradt mindenfelé.

– Lehet, hogy azon ülve dolgozik – jelentette ki Mirkó –, nincs más magyarázat.

– Azért szólhatott volna, hogy elviszi. Mibe tellett volna? – dohogott Mamó.

Koma elhatározta, hogy utána jár a dolognak, de alig csörtetett be az erdőbe, máris fordulhatott vissza. Közelgő vidám füttyörészés jelezte Janó érkezését. Valami nagyon nehéz faszerkezetet hozott a hátra kötve. Erősen meggörnyedt alatta. Flaré és Mirkó elébe ment. Amennyire tellett tőlük, hátul megemelték a simára csiszolt faíveket.

– Könnyebben hoztam volna, ha itt szerelem össze, de akkor oda lett volna a meglepetés... Emlékeztek? Mamó nagyon furcsállotta azt a lapos, kárpitozott ülőpárnát, amit Nagyfáskáról hoztam neki. Hibáztatta a szemmértékem, mert túl nagy volt a lócára. Azért persze nem szólt semmit, eljátszotta többször is, hogy milyen kényelmesen lehet ülni rajta... De azért csak muszáj volt, hogy helyrehozzam a dolgot. Készítettem neki egy új ülőhelyet. Mintha egy szép gombhoz találna ki, és varrna valaki egy nagyszerű kabátot. Én a párnájához készítettem széket. Nem is akármilyet, hanem önringatót! Még karfája is van, hogy Mamó a kezeit se lógassa többé, ha csak nem akarja. Íme, a szék. Hozd a párnát Mamó!

Kerekedett is ebből nagy vidámság rögtön. Mamó, amint beleült, hátra billent, majd vissza, előre. Nagyon megijedt és olyan képet vágott, hogy képtelenség volt nem nevetni rajta. Szállt is volna ki a székből menten, de Nyica szelíd erőszakkal megakadályozta. Fogta Mamó vállát, amíg Janó nagyon óvatosan előre-hátra mozgatta a széket. Mamó most már csak azért visongott egyet-kettőt, nehogy azt higgyék, hogy öregasszony létére élvezi a hintáztatást. A rend kedvéért közölte is:

– Nagyon jó ülés esik benne, csak ne mozogna. Hagyjatok már! – tiltakozott, amikor a gyerekek felváltva lökték meg a széke háttámláját. De azért, amikor Nyica előhozta kertjéből a lócát, ki nem szállt volna.

– Hát te is tudtál erről? Ez egy összeesküvés volt? Elvenni egy szegény öregasszony ülőhelyét... és egy ilyen ördögülőkébe kényszeríteni?! – zsörtölődött vidáman.

Pedig nem volt semmiféle összebeszélés. Nyica rálelt a lócára, de mivel egyértelmű volt számára, hogy csakis Janó rejthette oda, eszébe sem jutott, hogy előhozza. Ha odatette, ott a helye! Aztán meg az a gondolat melengette meg a szívét, hogy Janó azért tette éppen az ő kertjébe, mert bizonyos volt őbenne, hogy nem árulja el. Tudta, hogy ő az ellenére nem tesz semmit. – Hát nem is!

Mamó még reggelizni sem ment a többiekkel. Ott maradt, erősen kapaszkodva a moccanatlan szék karfájába. Becsukta a szemét, és simítottatta arcát a reggeli nap sugaraival.

Finom, zsírral kent lepénykéket ettek. Paprikával, sózott uborkával, paradicsommal és hagymakarikákkal. Még a mesebeli király sem ehett ennél jobbat. Ez volt a meggyőződésük. Janóval persze elmeséltették, hogy hol látott, vagy mint talált ki ilyen furcsa széket. Jót mulattak, amikor a kereskedő csalódott képe került szóba. Nem is csoda, hogy olyan lett az arca, ha annyi próbaülés és szemlélődés után a vásárló csak az ülőpárnát veszi meg. Flaré odabújt az apjához. Két kézzel fog-

ta át a karját. Roppant büszke volt, hogy ilyen okos és ügyes apja van. Mirkó persze megint féltékenykedett egy kicsinykét, így azonnal apja másik oldalához telepedett. Nővére mozdulatát utánozva, hasonlóképp átkarolta apját.

– Hát már enni sem lehet tőletek? – mosolyodott el.

Élvezte a szeretetnyilvánítást.

Nyica is gondolt egyet. Több hely nem lévén Janó oldalán, nagy hirtelen az ölébe huppant. Két karját előlről fonta a nyakába. Ebből aztán új viháncolás támadt.

– Kicsi a halom! – jutott eszébe Mirkónak a játék, amit a कंपनीában oly sokszor játszott a többi fiúval.

Janónak azonban néhány percre a lélegzete is elállt, amikor belenézett Nyica szemébe. Mamó kérdése és arra adott válasza ötlött az eszébe. Amikor leteremtette őt, hogy nem becsüli kellőképpen Nyicát. Azt se tudod megmondani, hogy merre kancsi, s azt se, mi a színe a gyönyörű szemének. Hogy ne tudnám: dióbarna, és mondta valamelyik oldalt. Most meg mindkét szemét rendben találja, s látja, hogy valójában nem is barna, hanem fenyőzöld az a két szem. Ahogy Mamó mondta...

– Tényleg gyönyörű ez a lány – horgadt föl benne a felismerés. Hát ezért áradozott róla Lacika, s ezek a szemek ígézték meg annyira az erdőkerülőt is... Hogy nem vettem eddig észre?

Ameddigre idáig jutott gondolataiban, Nyica egy erőltetett mosollyal elengedte. Felállt az öléből, s hamarjában tenni-venni kezdett az asztal körül. Nem sokáig tudott azonban mosolytalan maradni. Mutatóujját csendre intve az ajkára tette, majd fülig érő szájjal, tekintetével Mamó felé mutatott. Arra fordultak a többiek is, utána meg egymásra néztek. Mindannyian boldogsággal teltek el.

Mamó csukott szemmel hintáztatta magát, miközben a napfény ráncalannak mutatta az arcát. Odahallott: valami gyermekdalt dudorászott...

Senki sem akarta megszegni az örömteli csendet. (Ilyenkor szokták mondani, hogy angyal száll át a társaság felett.) Olyan volt, mintha néhány pillanatra megállt volna az idő.

A nagy csöndességre azonban Mamó felfigyelt. Kinyitotta a szemét és feléjük nézett. Csaknem megkönnyezte, amikor meglátta négyük simogató tekintetét. Megszólalni is csak nehezen tudott:

– Nem is olyan rossz ez a szék – mondta zavarában, majd azon nyomban kiigazította állítását. – Valóságos csodaszék ez! Visszaröpített a gyerekkoromba... Varázsló vagy, Janó! Köszönöm, fiam.

– Varázsoltam ám én másvalakinek is! Jövök azzal is nemsokára. Mert még egy adósságomat kell rendeznem – bontakozott ki gyermekei karjaiból Janó.

Elindult, és megint elnyelte az erdő. Amikor újra megjött, egy nagy fadoboz-szerűséget egyensúlyozott a vállán. Csak amikor letetette, akkor derült ki, hogy egy takaros kis házikó. A teteje facserepekkel volt kirakva. Janó még valami bogylével meg is színezte. A házoldalak fehérre meszelve, a bejárati fakeret meg zölden mutatkozott. Ablaka is volt. Igaz, csak felfestve. Ám a vakablaknak párkánya és rámája is volt. Nyica összecsapta a kezét, amikor meglátta, Janó pirosuló virágokat is pingált a párkány elé.

– Koma lakása lesz ezentúl – jelentette ki Janó. – Egy hely, ahol nem esik rá eső, és nem fújja a szél sem... Itt lesz a helye a naptárágak alatt.

– Tessék, Koma! Ez a tiéd. Az elmaradt nagyfáskai ajándék helyett. Kényelmesen elférsz benne. Úgy csináltam.

Koma megértette, hogy meg kell szemlélnie ezt a Janó hozta valamit. Körbejárta, be is kukkantott, de belépnie nem akaródzott. Akkor sem, amikor a tálkáját betették. Pedig nyálcsorgató finom zsíroslepény-illat áradt felőle. Hiába húzta-vonta, toltá volna befelé Mirkó és Flaré. A kislány a fülébe sutyorgott, simogatta. Mindhiába. Koma lábát a földhöz szegezte, és egy tapodtat se mozdult.

– Hagyjátok! Ha nem tetszik neki, ne erőltessétek! – mondta némileg elszomorodva Janó. – Egyszerű, őszinte lélek. Nem tudja, amit ti már megtanulhattatok, ha figyeltetek Mamóra. Hogy a jó szívvel adott ajándéknak akkor is örülni illik, ha valójában nem örül az ember. A kapott kancának kár korát kutatni!... Mamó eljátszotta, hogy mennyire örül a párnámnak, jóllehet pedig, hogy akkor még semmirevalónak vélte. Mégsem volt egy rossz szava, egy méltatlankodó tekintetet sem vetett rám. Úgy tett, mintha a földkerekség legértékesebb kincsét kapta volna, csak hogy meg ne bántson. Koma, szegény nem tudhatja ezt. Kapott valamit, amitől idegenkedik. Őszinte jószág. Pont, mivel szeret, nem akar becsapni. Nem ismeri az alakoskodást...

Nyica előhozta azt a pokrócot, amivel a Béla bácsitól hozott ruhás zsákok óta takarózik. A másra nem jó ruhák felszabdalt négyzeteiből varrta össze. Kivette a tálat a házikóból, amit Koma fürge farkcsóválással meg is ünnepelt. Menten befalt mindent. Közben Nyica betette a pokrócot a faépitmény aljára. Amikor már kiürült a tál (szóval nem sok idő múlva), Koma visszament az ajándékához. Beszimatolt – és lássatok csodát! – egyszeriben belépdelt. Megnyugtató Nyica-szag volt odabenn. Két mellső mancsára dőlt, fejével előrenézett, és elégedett képpel vigyorgott kifelé...

– Gyere, Mamó! Nézd meg, milyen aranyos! – hangzott Flaré biztatása.

– Csak nem képzeled, hogy felállok a csudaszékemből?! Rögtön beleülnétek – mondta Mamó, és jót mosolygott magában. Tudta, hogy a tiltás hatására pillanatok alatt ott lesznek Mirkóval. Mindketten azon fognak munkálni, hogy rávegyék a távozásra. Egy kicsinkét persze ellenállt, hogy hitelesítse iménti szavait.

– Csinált apátok nektek igazi hintát. Eredjetelek oda! Na...! Ez az én játékom! Segítség! Ki akarnak dönteni, mint egy öreg tölgyet. Hahó, ez mégsem járja! Ketten egy ellen?

Janó széles mosollyal követte a vidám tusakodást, és a sűrűn cserélődő székhintáztatókat. Rövid idő múlva kedveskedő vállsimítást érzett. Nyica volt az. Fejével a kutyaól felé bökött. Most már Janó is látta: Koma látványosan elszunyókált. Sőt, nemcsak látványosan, hanem hallványosan is. Egyenletes, erős szuszogása is odahallatszott.

Ennyi öröm után Nyica és Janó is dolgára ment. Előbbi a kertbe, ebédnek valót szedni és krumplit tölteni egy kicsit. Utóbbi pedig ment poharakat faragni a rombuszos metszőjével. Amikor a gyerekek megunták a Mamó-nyaggatást, szintén kaptak feladatot. A leszabott sok-sok játékkockából csiszoltak készre néhány tucatnyit.

Javában főtt már a bableves (finom füstölt szalonnadarab is került belé felkockázva), amikor Koma nyugtalan lett. Hirtelen felugrott szaladt a fák felé, majd szörnnyű ugatásba kezdett. Nem volt idő már felszaladni a látófára, mert akik jöttek, a zaj alapján már közelükben jártak.

Koma kétségbeesett tekintettel rohángászott Janó és Mamó között. Máskor ilyenkor az erdőben kószál, most meg a házában hűsölt... Soha nem bocsátja meg magának, ha nem tudja megvédeni választott családját. Odaállt tehát az út felé, ínyig tárta száját, hogy félelmetes fogsora kitéssék. Félelemkeltőn morgott és acsargott a közeledő ismeretlenekre.

Nyica és a gyerekek is odabújtak, védelmet keresve Janóhoz, ő azonban a fasortól eltakart kertbe szalajtottta őket. Fejszóját gyorsan a kezébe kapta, de úgy lógatta, mintha csak véletlenségből markolná.

Mamó is odajött hozzá.

– Ketten vagy hárman lehetnek – erősítette meg Janót, aki ugyan ezen a véleményen volt. – Vagy egy, vagy kettő, nem szokta az erdőt. Minden gallyra rálép, ropognak alatta... Most meg megcsúszott egy kavics... Csak ketten vannak. Az a nem erdei ember csap kettő helyett is zajt... Nagy súlya lehet, ha ennyire roppan alatta minden. Határozottan jönnek, tudják az utat... Az erdőkerülő lehet az egyik. Csak ő tudhatja ilyen biztosan a járást.

Koma nem mozdult. Orra már neki is jelezte, hogy az egyik ember ismerős, de az a másik még törhet Mamóékra. Majd ő jól megvédi őket. Csak jöjjön ide, aki bántani akarná őket! Na, mi lesz, hova lett a mersz?! Vad ugatásba kezdett, hogy előre elvegye a kedvét annak az ismeretlennek.

– Köszönöm, Koma! – kiáltott az erdőkerülő messziről. – Tudom már a járást. Nem tévedünk el.

Janó megnyugodva szorította meg Mamó csuklóját. Ez a bölcs asszony már megint leiskolázta. Bátran és okosan következtetett. Komát is magához szólította, megnyugtatta. Nem lesz itt semmi baj. A kerülő bár nyakatekerten szól, semmi más rossz nem mondható róla. Jó ember az a talpa csücskéig. Következésképp az sem akarhat ártani, akit magával hozott.

Amikor kilépett a fák közül, az erdőkerülő már messziről nyújtotta kezét Janó felé. Amíg paroláztak, tovább ropogott mögötte az út.

– Vendéget és jó hírt hoztam – nyugtatta rögtön a kedélyeket. Mamóhoz lépett, s tenyerébe emelte a kezét, a másikkal pedig megsimogatta.

– Jaj, drága nagymama! Nem kell félni.

Aztán nagy szuszogva kiért a fák közül egy nagyhasú ember is. Leért róla, hogy vígkedélyű.

– De hisz ez Borba Bálint, Mamó! A fuvaros! Tudod! Sokat meséltem róla – ölelte át a férfit. – Isten hozott, Balikám.

Szalajtotta Komát a kertbe, hozza elő a háza népét. Addig is, míg megérkeztek, Mamót mutatta be elsőként.

– A nevelőanyám – mondta a legnagyobb természetességgel.

– Tehát az anyja, nem az anyósa – nyugtázta magában az erdőkerülő.

Mamónak pedig eleredt a könnye. Az erdőkerülő nyugtatgatta.

– Megismétlem, hivatalosan is tájékoztatom a tényállásról: fölösleges félni. A nevezett ember jó hírrel jött. Fix und fertig a dolog.

Örömmel látta, hogy az öregasszony olyan hálatelt szemmel néz fölrá. Ezek szerint – gondolta – sikerült megnyugtattania. Pedig Mamó csak azon mosolygott olyan visszafogva, hogy neki bizony beletörne a nyelve abba, a fikszund micsodába.

Mamó addig unszolta az erdőkerülőt, míg helyet foglalt a hintaszékben. Elbüszkélkedte neki, hogy ezt a *fia* készítette kifejezetten az ő számára, s hogy az ülőpárnát Nagyfáskáról hozta drága pénzért. A kerülő nem győzte dicsérni. Technikai találmány, precizitás és más efféle, Mamó számára érthetetlen szavak bugyogtak ki belőle. A férfi csak egy dolgot sajnált nagyon, hogy így messzire terelve a bemutatkozástól, nem hallhatta, hogy a fuvaros mit és hogyan mond el. No meg azt sem, hogy amikor Janó bemutatja azt a világszép cigánylányt, vajon mit mond róla. „Nagylányom”-mal, vagy „Ifjú feleségem”-mel kíséri-e a bemutatást.

Megkérdezte Mamót, hogy végre megtudja, mi a neve annak a tündökletes lánynak.

– Nyica.

– És ha szabad még egy felvilágosításért folyamodnom, milyen családi státusban áll Jokával?

Mamó jelezte, hogy nem egészen érti a kérdést.

A kerülő erre hangosabban ismételte meg szóról szóra. Mamó közölte vele, hogy elsöre is jól hallotta, csak azt a családi micsodát mondaná-e másként, mert így nem tudja, mit akar.

– Hát azt, hogy valójában kicsodája lenne ez a Nyica Jokának?

– Kicsodája *lenne*? Hát a felesége – csattant föl Mamó, hisz pontosan tisztában volt azzal, hogy Nyica a szíve szerint azon nyomban leginkább a felesége *lenne* Janónak. Csak az a kelekótya jönne már jobb belátásra! Ezt persze nem mondta el a vendégnek. Nem tartozik rá. Végül is ez a kettejük dolga.